

Информационен бюлетин Централна библиотека на БАН

Брой 10 (75), година VII

ISSN 1312-9899

София, октомври 2013 г.

Съдържание

Новини	2
Доцент д-р Мария Герасимова-Аргирова, личност с кауза (1938-2013) — Е. Момчилова	5
Europeana Photography	6
Нестинариана. Справочно-енциклопедично трикнижие. Отзив — Д. Атанасова	7
110 години от рождението на акад. Христо Даскалов (1903 — 1983) — проф. Ж. Данаилов	8
Изложби в централната сграда на БАН. — Л. Чолпанова	10
Предстоящи годишнини на членове на БАН (1869—2013) — Ст. Хрусанова	14

Редакционна колегия: ас. Даниела Атанасова (отг. ред), Лидия Чолпанова, Стефка Хрусанова, Евгения Станчева, доц. д-р Никола Казански
Компютърна обработка на изображения и текст: Петър Първанов (Parvanov@cl.bas.bg)

Адрес за кореспонденция
гр. София 1040
ул. “15-ти ноември” №1
тел: 979 53 79, 979 52 54
<http://www.cl.bas.bg>
E-mail: refer3@cl.bas.bg, refer2@cl.bas.bg, refer1@cl.bas.bg

НОВИНИ

На 14 октомври, в Българската академия на науките, с Тържествено събрание се отбеляза 144-та годишнина от основаването на БАН. На събитието присъстваха Михаил Миков – Председател на Народното събрание на Република България, Зинаида Златанова – Вицепремиер и министър на правосъдието, Петър Стоянович – министър на културата, Анна Янева – зам.-министър на икономиката и енергетиката, Иван Кръстев – зам.-министър на образованието и науката, Чавдар Славов – зам.-министър на здравеопазването, учени и членове на Академията, ректори на висши учебни заведения и много официални гости.

На 29 октомври в Централната библиотека на БАН се проведе отчетна конференция на Фондация НАБИС.

На 31 октомври и 1 ноември се проведе Международната научна конференция „Българската хуманитаристика в контекста на европейското научно дирене“, организирана от Института за исторически изследвания при БАН със съдействието на Столична община, НБКМ „Св.Св. Кирил и Методий“, Института за балканистика с ЦТ „Ал. Фол“ и посветена на 175-годишнината от рождението на проф. Марин Дринов. Научният архив и Централната библиотека организираха изложба, посветена на живота и делото на Марин Дринов.

На 5 ноември излезе вторият брой на научното списание „Балкани“ на Института по балканистика с Център по тракология „Проф. А. Фол“.

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

АКАДЕМИЧНО ИЗДАТЕЛСТВО „ПРОФ. МАРИН ДРИНОВ“

Ви каняат на

ТЪРЖЕСТВЕНО СЪБРАНИЕ

ЮБИЛЕЙ 120 ГОДИНИ

НАЙ-СТАРОТО БЪЛГАРСКО НАУЧНОПОПУЛЯРНО СПИСАНИЕ

природа

12 ноември 2013 г., от 11 ч.
в Големия салон на БАН – ул. „15 ноември“ №1

На 12 и 13 ноември се чества 120-годишния юбилей на списание „Природа“. Брой 1 на списанието излиза през 1893 г. като илюстриран журнал за наука, стопанство, лов и риболовство. Изданието е най-старото българско научнопопулярно списание. През 2012 г., след 10-годишно прекъсване сп. „Природа“, като общоакадемично списание на БАН, е възобновено и се издава от Академичното издателство „Проф. Марин Дринов“.

Плакати на книгата на Цветана Къосева 13 ноември

Издателство СИЕЛА и НАЦИОНАЛНИЯТ ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ
канят всички колеги и приятели на Цветана Къосева
на презентацията на последната ѝ книга

КРАСИВИТЕ ЛИЦА НА ТЕРОРА (Малки истории от полицейските архиви).

Книгата, посветена на участието на жените в българските терористически организации през XX в.,
ще бъде представена от разследващия журналист, писател и издател Крум Благов
на 13 ноември 2013 г. (сряда) от 18.00 часа в книжарница „Хеликон“
на бул. „Цар Освободител“ № 4 (фоайето на гранд хотел „България“).

www.ciela.com

14 ноември в Мраморното фоайе на Столичната библиотека почитателите на руската култура и изкуство се срещнаха с прекрасната поезия на Сергей Есенин в моно-спектакля „Анна Снегина“. Спектакълът се посвещава на 85-та годишнина на Столичната библиотека и втория рожден ден на Руския център.

14 и 15 ноември във Велико Търново се проведе XII-та Национална научна конференция с международно участие „Библиотеки-четене-комуникации“, организирана от Великотърновския университет „Св. Св. Кирил и Методий“ и Народната библиотека „Петко Р. Славейков“. Конференцията е посветена на 100-годишнината от Балканските войни. Централната библиотека на БАН е партньор в проекта „Електронен архив на документалното

наследство за Балканските войни” на Народната библиотека „Петко Р. Славейков,, и участва чрез адаптацията на Автоматизираната информационна система BASLIB за Online вариант на BASLib - WebBASLib

На 16 ноември в Руския център се проведе обучение на учителите по руски език от детски градини. Обучението е организирано от НД „Русофили“. Преподавател е Анна Деянова-Атанасова – ръководител на Школата за повишаване на квалификацията на учители от детски градини и начален етап на обучение към Руския център.

На 16 ноември в Руския център доц. Светлана Юрманова от Тулския държавен педагогически университет изнесе поредната лекция от курса “Руски културен контекст”.

Новини от Българската библиотечно-информационна асоциация (ББИА)

На 24 септември в Детско-юношеския отдел на Столичната библиотека отвори врати „Стая за ранно детско развитие”, предназначена за деца от 0 до 5 години. Проектът е реализация на една идея, родена през 2012 г. след представяне в Гьоте институт – България на програмата „Три крайгълни камъка на четенето”. Книгата „Читателите със специални нужди“ е първото цялостно изследване по тази тематика в България. Авторката Димитрийка Стефанова изследва достъпа до печатна информация на хората с увреждания, възрастните, пациентите в болничните заведения и лишените от свобода.

От 2 до 15 октомври 2013 г. се проведе, чрез дистанционна форма на обучение, курсът "Електронно правителство. Ролята на библиотеките в електронното правителство" с лектор Елица Лозанова-Белчева. В него се включиха 6 души от цялата страна.

На 17 октомври в хотел Арена ди Сердика, София се проведе кръгла маса на тема „Българската дигитална библиотека: модели и подходи“, посветена на дигитализацията на книжовното културно наследство и подкрепена от Фондация „Америка за България“.

EIFL (Електронна информация за библиотеките) стартира нов конкурс за награда за иновации, свързани с творческо използване на ИКТ в библиотеките. Крайният срок за кандидатстване е 30 октомври 2013 г. За повече информация: <http://www.eifl.net/eifl-plip-innovation-awards>

Започва абонаментната кампания на списание "ББИА онлайн" за 2014 г. Списанието е включено и в каталога на Доби прес. Предлагаме следните варианти за абонамент:

печатно издание за 6 месеца – 21 лв.

печатно издание за 1 година – 42 лв.

електронно издание за 1 година – 25 лв.

печатно и електронно издание за 1 година – 50 лв.

График за дейностите на Националната секция на училищните библиотекарки към ББИА (обединение – гр. София) за Първи учебен срок на учебната 2013/2014 г. http://www.lib.bg/novini1/2013/grafic_nsub%2013_14.doc

Продължава записването за курсове в Центъра за продължаващо образование на библиотекарки през ноември 2013 г. Вижте кои курсове се предлагат в Календарния график на курсовете: <http://www.lib.bg/train/ЦПОБ/График>

На 9, 10 и 16 ноември се проведе Курсът "УДК – методика на класифициране" с лектор Милена Миланова в библиотеката на НАТФИЗ в София. Записването става чрез електронна заявка или като изпратите заявка на имейл: adimitrova@lib.bg. Краен срок за записване за този курс е в 18.00 ч. на 7 ноември 2013 г. [http://www.lib.bg/train/ЦПОБ/Модули-и-курсове/Колекции/206-УДК---](http://www.lib.bg/train/ЦПОБ/Модули-и-курсове/Колекции/206-УДК---методика-на-класифициране) методика-на-класифициране

In memoriam

Доцент д-р Мария Герасимова-Аргирова, личност с кауза (1938-2013)

Раздялата с близък човек, приятел и колега, ни кара за пореден да осмислим истината за преходността на човешкия живот – миг в Безкрая. Били сме тук, на Земята, но вече ни няма. Бездната от чувства, мисли, действия, дела е заменена от ефирния покой. И все пак нещо остава. Това са истински важните неща – идеите, които движат света, сътвореното от нас, хората. И не случайно, преди около хиляда и двеста години, един велик български хан, съзидател, увековечи в камъка този *modus vivendi* – истината за преходността на човешкия живот и за непреходността на стойностните ни дела.

В нашата, библиотечната професия, като книгопазители (библиотекари), а в по-ново време, с развитието на информационните технологии, и като медиатори при трансфера на човешкото познание, ние се срещаме пряко и косвено – чрез книгите, с различни лица на духовността. Това ни дава предимството да се докоснем до всички сфери на човешкото познание.

На тази значима и благородна професия посвети живота си Мария Герасимова-Аргирова. Жалоните в нейната работа бяха: изключителен интерес и любов към книгите, трудолюбие, акуратност, прецизност, визискателност и самовизискателност, всеотдайност.

Неоспорим е нейният принос в развитието на Централната библиотека на БАН, както и на мрежата от филиални библиотеки към научните институти на Академията, в чието единство виждаше жив информационен организъм. Много са областите и темите от библиотекознанието и научната информация, които тя е изследвала и разработвала. За нея Библиотеката бе храм, който я вдъхновяваше и зареждаше с енергия и сила. Своята любов към книгите Мария предаде и на студентите, заразявайки ги с примера си. За тях тя бе компетентен специалист и обичан приятел, който умее да се радва и да страда не само за себе си, но и за другите.

Доц. Мария Герасимова-Аргирова беше личност с кауза, високо ценена и от редица авторитетни институции – Народна библиотеката “Св. Св. Кирил и Методий” и нейния Научен съвет (чийто член беше), Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии, Университетската библиотека, както и от други библиотечни институции в столицата и страната. Ще я запомним като личност с призвание и високо признание от колегите.

Емилия Момчилова

Europeana Photography дава достъп до над 1 милион фотографски изображения

Колекциите от ценни фотографски образи, които до момента не бяха свободно достъпни, се демонстрираха на семинара „Непоказвани съкровища от фотоархивите“, проведен в Централната библиотека на БАН. Тези колекции вече ще бъдат на разположение на всеки потребител на интернет благодарение на проекта Europeana Photography – <http://www.europeana-photography.eu/>. Това е инициатива на ЕС и портал за свободен достъп до над 1 милион фотографски изображения от държавни и частни архиви. Целта на проекта е да се интегрират в Европейската дигитална библиотека ункулни и качествени дигитални изображения от първите сто години на фотографията (1839–1939).

Румяна Пенчева от Националния литературен музей представи колекцията „Писателите като хлапета“ – серия от снимки на известни български писатели от детските им години. Това са изображения, които хвърлят изцяло нов поглед към тези личности и могат да дадат по-атраکتивен начин за представяне на литературата. Според нея, тези фотографски колекции могат да извадят на бял свят образите на забранени писатели или да ни разкажат други истории за съвременето, в което са писани едни от най-популярните български произведения.

Катерина Гаджева, гл. асистент в Института за изследване на изкуствата при БАН, която се занимава с фотографията като обект, подчерта, че към момента няма актуална история на българската фотография, която да представя какво се е случило в този жанр. В този контекст, Europeana Photography може да послужи и за това – да представи българската фотография като изкуство и като отражение на социалните процеси в различни исторически моменти.

Проектът Europeana Photography е представен в България от Фондация НАБИС, която се включва в него през 2012 г. с 15 000 изображения, като вече 9000 от тях са дигитализирани и качени в портала. Снимките са предоставени от българските архиви, библиотеки, музеи и частни колекции. Проектът и едноименният консорциум обединяват престижни европейски архиви, библиотеки и музеи и предоставят достъп до внимателно подбрани колекции от ценни, интересни и красиви снимки от изключително динамично време, наситено с разнообразни художествени, социални и политически събития.

Europeana Photography може да даде един необятен ресурс от образи, които за първи път стават достояние на потребителите, за да запълнят липсващите парченца от исторически факти, моменти, събития или дори модни тенденции в представите ни за случвалото се през първите 100 години от раждането на фотографията.

Другият проект, инициран от Фондация НАБИС, е създаването на Единен своден онлайн каталог на академичните библиотеки в България. Той дава възможност за интегрирано търсене чрез интернет в каталозите на тези библиотеки, както и онлайн достъп до библиографската информация за техните книжни и електронни ресурси, до предоставяните от тях услуги и до техните дигитални колекции през общ онлайн портал. В момента в сводния каталог има 2 100 735 записа, интегрирани на едно място, въпреки че всяка библиотека ползва различен софтуер за дигитализиране. Учредители на Фондация НАБИС, която развива проекта за сводния онлайн каталог, са Централната библиотека на БАН, Софийският университет „Св. Климент Охридски“ и Американският университет в България, с финансовата подкрепа на фондация „Америка за България“.

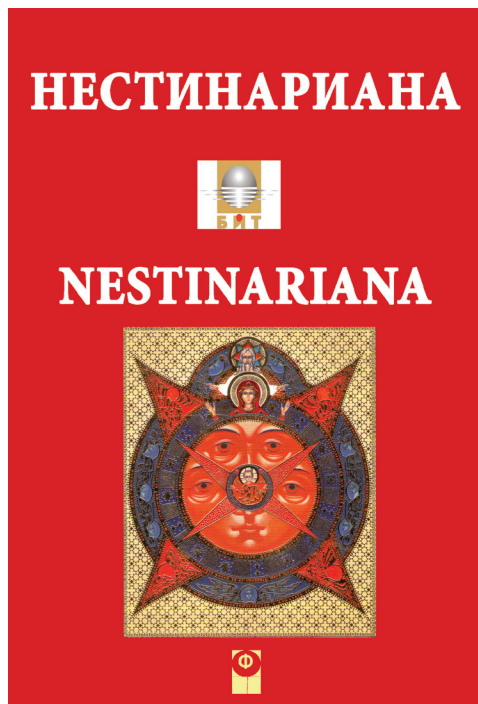
Нестинариана

Справочно-енциклопедично трикнижие

Отзив

Даниела Атанасова
refer3@cl.bas.bg

Изданието „Нестинариана” представлява книжен каталог на информационните продукти, включени в колекцията на проф. Александра Куманова, посветени на темата за нестинарството. Този български феномен вече е признат за нематериално културно наследство от ЮНЕСКО и е включен в съкровищницата на световната цивилизация. Самото нестинарство е отглас от древен соларен религиозен култ, който многократно е пресемантизиран през вековете и е запазен в Странджа от прастарата преди писмената култура на човечеството.

Самата колекция Нестинариана е отразена в три изоморфни продукта – библиографски указател, електронна библиотека и традиционна библиотека. Те са документалната база на изследването на информационната карта на нестинарството, проведено в Университета по библиотекознание и информационни технологии (УниБИТ) през 2007-2012 г. и съдържа 1 549 документални единици. Освен първични и вторични документални източници на информация колекцията включва и докуменалния научно-популярен филм „Ритъмът на времето”, озвучен на български и английски език. Има също така фотографски образи на артефакти и резултати от научните експедиции на Балканите, Анатолия и Иран, извършени от мултидисциплинарен колектив от учени, с ръководители проф. Ст. Денчев и проф. Ал. Куманова. Тези експедиции поставят началото за възраждане на интереса към този реликтов културен феномен и неговото отбелязване от ЮНЕСКО. Маркери за осмислянето на нестинарството са следите на влиянието на тракийски, анатолийски и ирански соларни и огнени култове върху

културата на старите българи. Нестинарството е типичен пример за тацитно (мълчаливо, интуитивно) знание, разглеждано в постмодерната парадигма на извечното взаимодействие между науката, изкуството и религията.

Корпусът на изданието Нестинариана е триптих от библиография, историография и фотомонография. Основната част от изданието е систематична подборна научно-спомагателна аотирана библиография. Тя е съставена на основата на издирените първоначално над 30 000 библиографски описания, извлечени от българските и международните библиографски указатели, както и от големите научни библиотеки на Русия и други страни. Библиографията е разделена по видове издания - книги, статии, албуми, нотопис, филмография и електронни публикации. Справочният апарат е максимално разгънат и включва всички видове показалци като именен, хронологичен, географски, по езици, на видовете издания, на съкращенията и др. Общият обем на библиографията е 1 549 описания.

Тази година Ал. Куманова подари цялата колекция *Нестинариана* на УниБИТ, където преподава, и тя вече може да се ползва свободно в библиотека.

Нестинариана : Историография. Систематизиран аотиран библиографски указател.
Фотомонография : Учебно пособие по дисциплината „Нестинарство: Информационни кодове на културното наследство” / Състав., историография, предг. А. Куманова. София, 2012, 356 с.

110 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА АКАД. ХРИСТО ДАСКАЛОВ

В развитието на агробиологичната наука както у нас, така и в световен мащаб, неминуемо изпъква делото и научния принос на акад. Хр. Даскалов – виден български и световно известен учен в областта на растителната генетика, селекция и зеленчукопроизводството.

Акад. Христо Даскалов е роден на 18.02.1903 г. в с. Вългевци, Великотърновско, в прогресивно учителско семейство. Началното си образование завършва в с. Миндя, Великотърновско, средното (1917-1921) – във Велико Търново, след което една година е студент по медицина в Букурещ. Любовта му към агробиологичната наука, обаче, го отвежда в Университета “Мартин Лутер” в Хале, Германия (1923-1926), където завършва висше образование по агрономство.

След завръщане в България, трудовата си дейност той започва като агроном-стажант във Велико Търново, но много скоро след това (1927-1928) става ръководител на опитното поле при Опитната станция “Образцов чифлик” (сега – Институт по земеделие и семезнание) край Русе, където едновременно работи и като учител. През 1929 г. е специализант в Генетико-селекционния институт в Свалбоф, Швеция и Биологическия институт в Даалем край Берлин, Германия. Завръщайки се отново в България след специализацията си, през 1930 г. той е назначен за Директор на Опитната станция в Кнежа (сега – Институт по царевицата), а през 1931 г. – за завеждащ отдел “Селекция на пшеницата” в Опитната станция в Садово (сега – Институт по растителни генетични ресурси). През 1932 г. е назначен за директор на Опитната станция по зеленчукопроизводство и оризарство в Пловдив (сега - Институт по зеленчукови култури “Марица”), където работи в продължение на 15 години – до 1946 г. През този период той се посвещава основно на зеленчукопроизводството, генетиката и селекцията, и постига най-забележителните си научни постижения. Не случайно този период се счита за един от най-плодотворните в неговия творчески живот.

През 1946 г. е избран за професор и завеждащ катедра “Зеленчукопроизводство” при Агрономическия факултет на новосъздадения Пловдивски университет “Паисий Хилендарски”, през 1948 г. – за ректор на същия университет, а през 1950 г. - за първи ректор на новообразувания Висш селскостопански институт “В. Коларов” в Пловдив. На този пост той остава до 1952 г. като проявява изключителен талант при създаването, организирането и изграждането на второто у нас висше учебно заведение в областта на аграрните науки.

През 1952 г. акад. Хр. Даскалов е назначен за директор на Института по растениевъдство, преименуван през 1966 г. в Институт по генетика и селекция на растенията, а през 1976 г. – в Институт по генетика при БАН. В продължение на 25 години (1952-1977), като директор на този институт, той влага много усилия и организаторски талант за доизграждането и развитието на института, който постепенно се превръща в един от центровете на агробиологичната наука както у нас, така и в чужбина. През 2010 г. Институтът по генетика е обединен с Института по физиология на растенията под името Институт по физиология на растенията и генетика при БАН.

За постигнатите научни постижения, приложени в практиката, през 1947 г. акад. Даскалов е избран за член-кореспондент на БАН, а през 1952 г. става редовен член на БАН. От 1955 до 1959 г. е секретар на Отделението за селскостопански науки към БАН, от 1966 до 1972 г. – председател на Академията на селскостопанските науки, а от 1972 до 1982 г. – заместник-председател на БАН.

Най-голям и траен научен интерес акад. Даскалов проявява към изясняване същността на биологичния феномен «хетерозис» и неговото използване в селекцията на културните растения и по-конкретно на домати, използване на междувидовата хибридизация като метод за създаване на селекционен материал с висока комбинативна способност по отношение на стопански важни признаци, повишаване на хранителните и вкусовите качества на плодовете на домати, усъвършенстване на методите за производство на хибридни семена и др.

В резултат на изследванията си в областта на междувидовата хибридизация, които продължават да привличат вниманието на учените и досега, той установява, че линиите домати, получени в резултат на отдалечена хибридизация притежават по-висока обща комбинативна способност по ранозрялост,

продуктивност, жизненост на растенията и качество на плодовете. Впоследствие, чрез хибридизация на тези линии (“№10”, “Пловдивска консерва”, “XXIVa”, “XXIV-2”, “XXIV-13”, “123” и др.) с едроплодни сортове, създава F1 хибридни сортове с висок хетерозисен ефект по стопански важни признаци.

Безспорен научен успех на акад. Даскалов е създаването на първия в света хибриден сорт домати “Заря х Комет” през 1934 г., докато в останалите страни на света създаването на първите хибридни сортове домати е значително по-късно (Япония - 1938, САЩ – 1940, Холандия – 1946, Франция – 1956 и т.н.). През 1949 г. той създава и най-ранозрелия по това време хибрид “№10 х Бизон”, и организира научно-обосновано хибридно производство. Високата ранозрялост на хибрида допринася за големия интерес към него и необходимостта от производство на големи количества хибридни семена за нуждите на производството и пазара не само у нас, но и в редица страни, главно от бившия социалистически лагер. Търсенето и разпространението на хибрида продължава повече от 10 години.

Особено големи са заслугите на акад. Даскалов в създаването на редица хибридни и директни сортове домати (“№10 х Бизон”, №10 х Руджерс”, “Триумф”, “Теста”, “Огоста”, “Кристи”, “Стандарт 69”, “Детерминантна Огоста”, “Директна Огоста”, “Дружба”, “Дружба 1300”, “Бела”, “Венера” и др.) с огромно стопанско значение за страната ни. Значителен е и приносът му в организирането и усъвършенстването на хибридно семеизготовление при домати. Всичко това значително допринася за широкото разпространение на хибридните сортове в България и дава възможност на страната ни да стане един от крупните износители на домати за прясна консумация по това време. Създава и сортове пипер, патладжан, дини, пъпеши и др. Всички тези сортове зеленчукови култури са истинско богатство за нашето селско стопанство по това време. Ценни са изследванията му в областта на присаждането на растенията, приносите му по въпросите на ранното зеленчукопроизводство и агротехниката при оранжерийното и парниковото зеленчукопроизводство - важна предпоставка за широкото развитие на тези направления в страната ни.

Резултатите от научните изследвания и практическите постижения на акад. Христо Даскалов и колектива му са обобщени в повече от 150 статии, публикувани у нас и в чужбина (на немски, руски, английски и др. езици), и книгите “Хетерозис при домати”, “Хетерозис и неговото използване в зеленчукопроизводството”, “Генетични изследвания върху качеството при домати” и др. Те са еднакво ценни както за теорията, така и за практиката, и му донасят световно признание, документирано със стотици цитирания в световната научна литература.

Научните и научноприложни постижения на акад. Даскалов бяха високо оценени както у нас, така и в много други страни. Свидетелство за високата оценка е избора му за почетен член на пет чуждестранни академии на науките и множеството награди, сред които Димитровска награда и Народен деятел на науката.

Едно от изключително ценните качества, които притежаваше акад. Даскалов като учен, беше сполучливото съчетаване на фундаменталните научни изследвания с важните за селското стопанство практически разработки. През целия си творчески живот той е в непосредствена връзка с практиката. Осъществява непосредствени контакти не само с нашите градинари в различни райони на страната, но го познават и градинарите в Унгария, Австрия и много други страни. Контактите с производителите го вдъхновяваха и повишаваха неговия ентузиазъм.

Акад. Даскалов беше не само учен, но и истински организатор на науката – принципен, дисциплиниран, с висока ерудиция. Той е не само успешен директор/ректор на редица научни учреждения, но под негово ръководство в областта на генетиката и селекцията при културните растения беше създадена широка школа от специалисти, които впоследствие станаха достойни последователи на неговото дело.

Днес, 30 години след кончината (04.05.1983 г.) на акад. Христо Даскалов, научните му постижения се използват от много специалисти в областта на генетиката и селекцията на културните растения, а научноприложните му разработки, включително и последните му сортове домати, все още намират приложение в производството.

Високо ценен за своите научни и научноприложни приноси, организаторски качества, ерудиция и човешки добродетели, акад. Христо Даскалов остава запомнен до днес и завинаги.

С признателност и уважение
проф. дсн Живко Данаилов
(ученик на акад. Хр. Даскалов)

ИЗЛОЖБИ В ЦЕНТРАЛНАТА СГРАДА НА БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Лидия Чолпанова, E-mail: refer1@cl.bas.bg

Михаил Арнаудов – живот, посветен на България и науката

14-18 септември и 4-8 ноември

Академик Михаил Арнаудов е учен с европейски измерения, оставил ни над 50 монографични изследвания като значителна част от тях представляват литературно-критически очерци, посветени на строителите на политическото, духовното и културното възрождане. Съвременник на някои от нашите класици, той ни завещава литературните портрети на Ив. Вазов, К. Величков, П. К. Яворов, П. П. Славейков, К. Христов и Й. Йовков. За неговите широки научни интереси свидетелстват трудовете му върху някои западноевропейски и руски писатели. Заслуга за българската културна история Арнаудов има и с написването на монографиите за Българското книжовно дружество (БАН), Софийския университет и Българската екзархия.

Експозицията е посветена на 135 години от рождението и 35 години от смъртта на големия български учен. Изложбата е подготвена с документи от личния му архив, дарен от самия него на Научния архив на БАН, през 1977 г. Тя е обогатена документално и от неговите наследници. Показаните архивни материали, някои от които се виждат за първи път, илюстрират най-важните моменти от живота на учения: научноизследователската и академичната дейност в БАН, преподавателската дейност в Софийския университет, обществената и политическата дейност, както и неговото богато книжовно наследство.

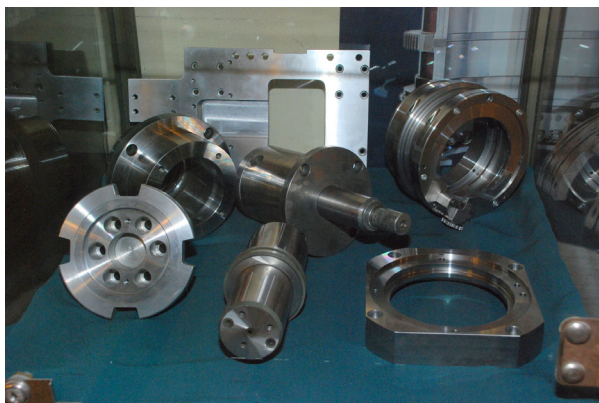
Ядрената наука в полза на обществото

21-30 октомври

Институтът за ядрени изследвания и ядрена енергетика откри изложбата „Ядрената наука за обществото ИЯИЯЕ-БАН – трансфер на знания, иновации, технологии и образование”.

На постери са представени темите за: участието на България в експеримента LHC на ЦЕРН – българският принос за Нобеловата награда по физика за 2013г.; Хиггс бозона; за бъдещия циклотрон; ядрената енергетика и ядрената безопасност след Фукушима; за избрани елитни европейски проекти: CORONA и SARNET2; ядреното гориво; стрес-тестовите на АЕЦ Козлодуй; единствената високопланинска обсерватория на Балканите БЕО „Мусала”; уникалният телескоп MAGIC; екзотичното изследване на археологически находки; ядрени методи за оценка на качеството на виното; детективи на нелегалния трафик; как рекултивирахме местата на уранодобива и др.

Основна част на изложбата са експонатите и презентациите: на дозиметрия и анализ на радиоактивност с портативни прибори и прибори, използвани за анализ на радиоактивни материали, обект на нелегален трафик; на изделия на Базата за развитие и внедряване на Института, произведени за Обединения институт за ядрени изследвания, Дубна, Русия; експонати на фирми, изпълняващи поръчки на ЦЕРН; анимации на теоретични модели; презентации за Центъра за обучение и за обучението на

докторанти; слайдшоу за Международния турнир на младите физици; презентация за Базата за развитие и внедряване към ИЯИЯЕ; филм за ЦЕРН и ЛНС „4% вселена“; филм за телескопа Magic и др. Експонирани са и монографии, сборници и периодични издания на ИЯИЯЕ.

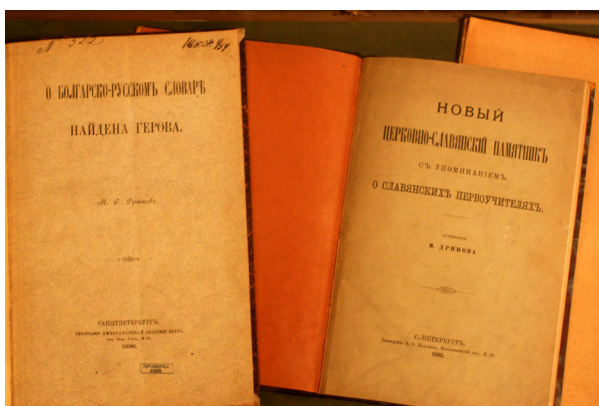
175 години от рождението на проф. Марин Дринов

31 октомври – 1 ноември

По случай 175 години от рождението на проф. Марин Дринов Научният архив и Централната библиотека на БАН организираха изложба, показваща документи, фотографии и книги, които илюстрират неговата многообразна дейност като учен, общественик и политик.

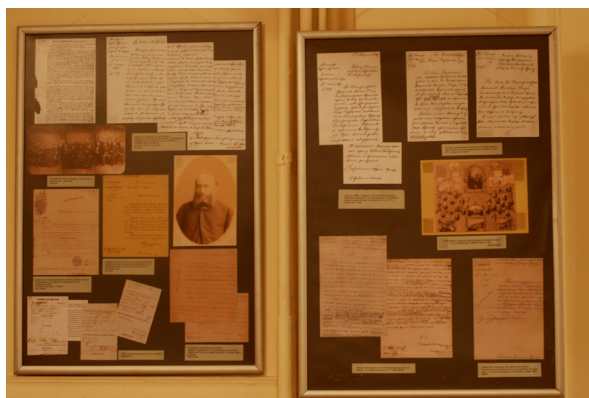
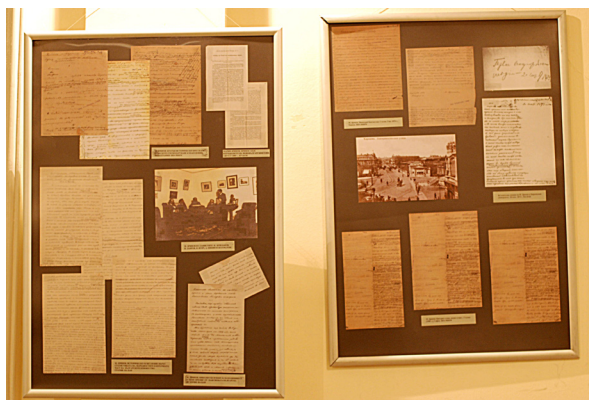
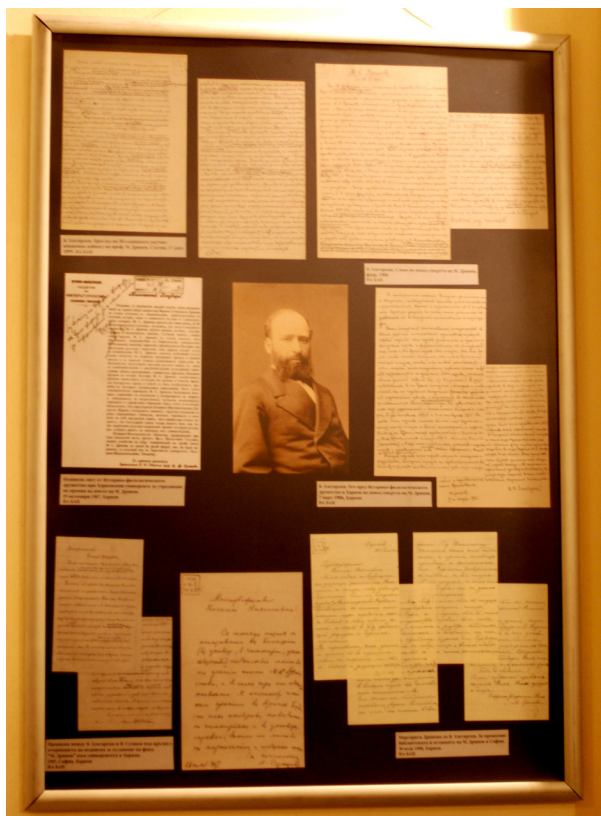
Основател и пръв председател на Българското книжовно дружество (БАН) и негов действителен член професор Марин Дринов е един от първите български учени с общоевропейски авторитет. За българската общественост интерес представляват биографичните документи, между които са родословното дърво на М. Дринов, семейните фотографии и грамотите от научни институции.

Акцентът в изложбата е обществено-политическата му дейност. Представени са мненията на Марин Дринов за устройството на Княжество България, докладните записки до княз Черкасски по въпроса за сръбско-българската граница, преписките с български и чуждестранни политици и редица други документи, свързани с неговата активна научна дейност и гражданска

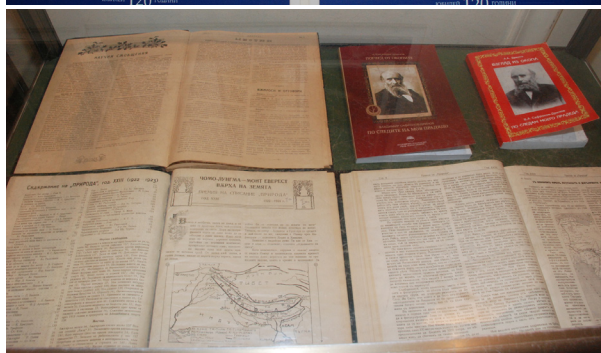

120 години списание „Природа” 12-18 ноември

По случай честването на 120-годишнината на списание „Природа” беше представена изложба с оригинални броеве на списанието от първите години на издаването му. На постери са представени първите сътрудници на списанието – техния живот и творчество.

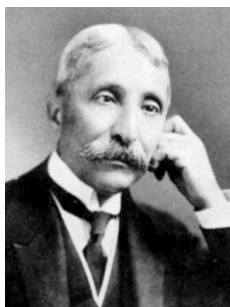
ПРЕДСТОЯЩИ ГОДИШНИНИ НА ЧЛЕНОВЕ НА БАН (1869–2013)

Стефка Хрусанова, E-mail: hrusanova.st@cl.bas.bg

3 октомври

40 г. от смъртта на АНАТОЛИЙ ФИЛИПОВИЧ МИЛЕР
(01.03.1901–03.10.1973), руски историк.

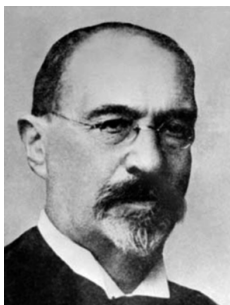
Чуждестранен член (1969).

4 октомври

160 г. от рождението на СТЕФАН ПАНАРЕТОВ ХАДЖИИЛИЕВ
(04.10.1853–19.10.1931), филолог, просветен деец, общественик и публицист,
дипломат.

Редовен член (1884). Дарител на БАН.

4 октомври

160 г. от рождението на ФРАНТИШЕК ПАСТЪРНЕК
(04.10.1853–17.02.1940), чешки филолог-славист.

Чуждестранен член (1926).

5 октомври

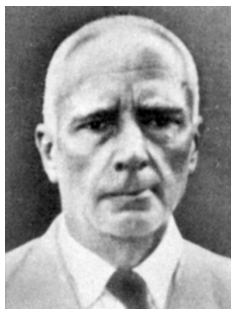
135 г. от рождението на МИХАИЛ ПЕТРОВ АРНАУДОВ
(05.10.1878–18.02.1978), литературен историк и теоретик, фолклорист,
етнограф, историк на българската култура.

Действителен член (1929, изключен 1944, възстановен 1956).

7 октомври

45 г. от смъртта на ЕМИЛ ПЕТРОВИЧ
(04.01.1899–07.10.1968), румънски езиковед.

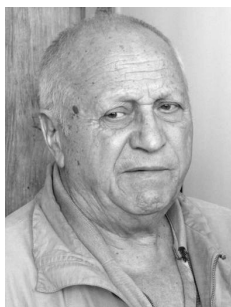
Чуждестранен член (1963).

9 октомври
45 г. от смъртта на НИКОЛАЙ АНДРЕЕВ СТОЯНОВ
(21.11.1883–09.10.1968), ботаник.
Действителен член (1938). Главен научен секретар на БАН (1956–1959).

11 октомври
25 г. от смъртта на АТАНАС АТАНАСОВ СТОЙКОВ
(28.10.1919–11.10.1988), изкуствовед.
Член-кореспондент (1974).

12 октомври
85 г. от рождението на РАНГЕЛ ПЕТРОВ ВЪЛЧАНОВ
(12.10.1928–30.09.2013), режисьор.
Академик (2012).

14 октомври
95 г. от рождението на ЛЮБОМИР ДИМИТРОВ ЖЕЛЯЗКОВ
(14.10.1918–12.05.1993), химик-органик и фармакобиохимик.
Академик (1979). Главен научен секретар (1973–1977) и заместник-
председател на БАН (1977–1988).

14 октомври
100 г. от смъртта на ПОРФИРИЙ ИВАНОВИЧ БАХМЕТЕВ
(26.02.1860–14.10.1913), физик и биолог.
Действителен член (1900).

15 октомври
110 от рождението на МИНЧО ГЕНЧЕВ КОНДАРЕВ
(15.10.1903–27.05.1997), агроном-ампелограф, обществен деец.
Член-кореспондент (1971).

16 октомври
45 г. от смъртта на ВАЛТЕР ФРИДРИХ
(25.12.1883–16.10.1968), немски физик.
Чуждестранен член (1958).

17 октомври
160 г. от рождението на ИВАН ПЕТКОВ СЛАВЕЙКОВ
(17.10.1853–24.04.1901), учител, публицист и общественик.
Редовен член (1884).

18 октомври
75 г. от рождението на ИВАН ДОБРЕВ ДОБРЕВ
(18.10.1938), езиковед.
Член-кореспондент (1995).

18 октомври
180 г. от рождението на ВАСИЛ НИКОЛОВ ПОПОВИЧ
(18.10.1833–07.08.1897), писател, художник, учител и общественик.
Редовен член (1884).

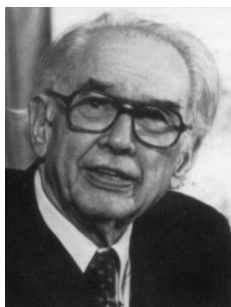
20 октомври

175 г. от рождението на **МАРИН СТОЯНОВ ДРИНОВ**
(20.10.1838–28.02.1906), историк, филолог, общественик и държавник.
Действителен член-основател на БКД (1869), почетен член (1898).
Председател на БКД (1869–1882, 1884–1898).

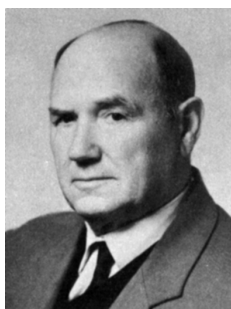
20 октомври

50 г. от смъртта на **ЦВЕТАН ДИМИТРОВ СТАЙКОВ**
(08.02.1903–20.10.1963), агрохимик.
Член-кореспондент (1961).

21 октомври

110 г. от рождението на **ДЖОН ВИНСЪНТ АТАНАСОВ**
(21.10.1903–15.06.1995), американски математик.
Чуждестранен член (1983).

21 октомври

115 г. от рождението на **ЦВЕТАН АНГЕЛОВ КРИСТАНОВ**
(21.10.1898–11.05.1972), дерматолог и венеролог, философ, обществено-политически деец.
Академик (1947).

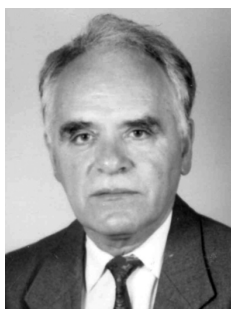

22 октомври

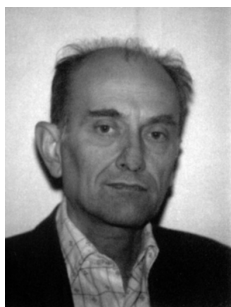
130 г. от рождението на **ВЛАДИМИР НЕСТОРОВ МАРКОВ**
(22.10.1883–25.08.1962), ветеринарен лекар, микробиолог.
Академик (1952).

23 октомври
100 г. от рождението на ДМИТРИЙ ФЬОДОРОВИЧ МАРКОВ
(23.10.1913–07.11.1990), руски литературовед-славист.
Чуждестранен член (1968).

25 октомври
75 г. от рождението на МИНЧО БАНКОВ ХАДЖИЙСКИ
(25.10.1938), инженер, специалист по автоматизация на технологични
процеси.
Член-кореспондент (2004).

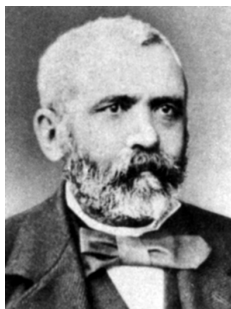
26 октомври
80 г. от рождението на ИВАН ТОДОРОВ ТОДОРОВ
(26.10.1933), физик.
Академик (1974).

27 октомври
60 г. от смъртта на ЙОСИФ МАКСИМОВИЧ ФАДЕНХЕХТ
(24.11.1873–27.10.1953), юрист, общественик.
Действителен член (1906).

28 октомври
65 г. от рождението на ХАЙНЦ МИКЛАС
(28.10.1948), австрийски старобългарист.
Чуждестранен член (2006).

28 октомври

185 г. от рождението на ДРАГАН КИРЯКОВ ЦАНКОВ (28.10.1828–11.03.1911), политик, държавник и обществен деец, публицист.

Дописен член (1871, преизбран 1882), почетен член (1884).

31 октомври

80 г. от рождението на ДИМИТЪР ЛЮБЕНОВ ЙОРДАНОВ (31.10.1933), метеоролог-геофизик.

Член-кореспондент (2004).

31 октомври

115 г. от смъртта на ЙОСИФ АНТОНОВ КОВАЧЕВ (14.01.1839–31.10.1898), педагог и общественик.

Редовен член (1884).